

Neūžaugų (nykštukų) tema Vytauto korespondencijoje ir Vokiečių ordino išdininko išlaidų knygoje

Istoriografijoje nemažai rašyta apie neūžaugų dar vadinamų nykštukais (šaltiniuose vok. kalba (*cropil, kroepel*) buvimą valdovų ar aukščiausiojo elito dvaruose Viduramžiais. Kalbėta apie jų kilmę, kelius, kuriais jie patekdavo į vieną ar kitą dvarą, statusą dvare, didžiūnų ar aplinkinių santykį su jais, jų kasdienybės ir buities detales.

Šiame pranešime bus liečiami keli momentai. Vienas jų, aptariami atvejai, kai nykštukų tema kalbėta Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vytauto ir Vokiečių ordino didžiojo magistro korespondencijoje. Apžvelgiama, kada ir kodėl apie juos rašė, kokia informacija pateikiama. Pagal korespondenciją svarstomas tų asmenų galimas statusas bei perspektyvos, hipotetiškai – galimi fiziniai duomenys.

Antrasis momentas – didžiojo kunigaikščio ir jo adresatų bei adresantų laiškuose aptinkami duomenys bus lyginami su esančiais Vokiečių ordino išdininko išlaidų knygoje. Bus aptariama, šiuo atveju remiantis Vokiečių ordino realijomis, kaip tie asmenys vadinami ir apibūdinami, ar buvo nusakomas jų statusas, atkreipiamas dėmesys, ar fiksuojami jų poreikiai, jei taip, kaip tie poreikiai nusakomi ir koks yra jų pobūdis. Aptariama, kokio dydžio lėšos tam buvo skiriamos.